

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

1

בפני כב' השופט נפתלי שילה

פלוגי
ע"י עו"ד אלי משולם

התובע

נגד

אלמונית
ע"י עו"ד שני פינקלשטיין מרום

הנתבעת

2

3

פסק דין

4

האם יש לבטל את תשלומי המזונות שמשלם התובע לשני ילדיו הקטינים מאחר והם בגדר "ילדים מרדנים" וכן מחמת שחלה הרעה ממשית בהשתכרותו של התובע עקב מצבו הרפואי?

6

7

8

9

א. רקע עובדתי

10

1. לצדדים נולדו שלושה ילדים. הבת הבכורה XXX כבר בגירה והיא סובלת מנכות קשה. התובע (להלן: "האב") מקיים הסדרי ביקורים וקשר עם הבת XXX אשר מתגוררת אצל הנתבעת (להלן: "האם").

11

12

13

14

2. בנוסף לXXX, נולדו לצדדים בחודש אוקטובר 1998 שני תאומים – בן ובת (להלן: "הילדים").

15

16

17

3. הצדדים נפרדו בחודש ינואר של שנת 2000 ובחודש ינואר 2003 אישר בית הדין הרבני האזורי הסכם גירושין שערכו הצדדים והם התגרשו.

18

19

20

4. בהסכם הגירושין נקבע כי משמורת הילדים תהיה אצל האם ונקבעו הסדרי ראייה בין האב לבין הילדים.

21

22

23

5. במחצית השנייה של שנת 2007 חלה החמרה משמעותית במצב בריאותו של האב ולטענתו הוא הוגבל ביכולת הפעילות שלו עם הילדים.

24

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1
- 2 6. עקב כך, לטענת האב, הילדים לא הגיעו לביקורים אצלו כפי שהיה בעבר והם טענו כי
- 3 משעמם להם בביקוריהם עימו.
- 4
- 5 7. הצדדים לא הגיעו להבנות וביום 26.2.08 הגישה האם בקשה בהולה לבית הדין הרבני ובו
- 6 היא טענה בין היתר כי:
- 7
- 8 "המשיב טורח לשתף את הילדים בכל חילוקי הדעות בינו לבין המבקשת ואף מסביר להם
- 9 את סעיפי פסק הדין לעניין הסדרי הראייה. המבקשת רק תזכיר שמדובר בילדים כבני
- 10 תשע. המבקשת חושבת שאכן יש חשיבות רבה לקשר הילדים עם המשיב אבל מתנגדת
- 11 לדרך בה המשיב מנהל התקשורת עמה ועם הילדים... בשל חוסר תקשורת בין המשיב
- 12 למבקשת, המבקשת פונה לעזרת כב' בית הדין ומבקשת למנות פקידת סעד לסדרי דין
- 13 אשר תוכל לעזור לצדדים להגיע להסכמה בעניין הסדרי הראייה...".
- 14
- 15 8. ביום 27.2.08 ניתן ע"י בית הדין הרבני צו להכנת תסקיר.
- 16
- 17 9. ניסיונותיו של האב להמשיך את הקשר בינו לילדים עלו בתוהו. הבת ניתקה עימו קשר
- 18 בחודש אוגוסט 2008 ואילו הבן ניתק קשר עם אביו בחודש אוקטובר 2008.
- 19
- 20 10. בחודש דצמבר 2008 הגיש האב תביעה לבית המשפט ובה עתר למינוי פסיכולוג לצורך
- 21 חידוש הקשר בינו לילדים.
- 22
- 23 11. ביום 29.1.09 הודיעה יחידת הסיוע לבית המשפט, כי לאור העובדה שלטענת האם הסמכות
- 24 לדון בנושא הסדרי הראייה נתונה לבית הדין הרבני, היא אינה רואה מקום להתערבותה.
- 25 בהודעה נאמר גם כי "מר XXX לעומת זאת הגיע לשיחה שנקבעה עימו והדגיש את הצורך
- 26 בטיפול דחוף בנושא הקשר שלו עם ילדיו".
- 27
- 28 12. לאחר שבין הצדדים התנהלו דיונים ביחס לזהות הערכאה המוסמכת לדון בנושא חידוש
- 29 הקשר עם הקטינים, הגיעו הצדדים להסכמה בחודש יולי 2009, לפיה הערכאה המוסמכת
- 30 לדון בשאלת הסדרי הקשר בין האב לילדים היא בית משפט זה.
- 31
- 32 13. בדיון הראשון שהתקיים בפני ביום 26.11.09 לאחר שהתובענה הועברה לטיפול, מיניתי את
- 33 הפסיכולוגית הד"ר נעמי כהן "על מנת שתחווה דעתה ותיתן המלצות ביחס לדרכי הטיפול
- 34 הנדרשים לצורך חידוש הקשר בין האב לילדים".
- 35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 האב הסכים לשאת במלוא עלות חוות הדעת. 14.
- 2
- 3 ביום 15.4.10 ניתנה חוות דעתה של הד"ר כהן. בין היתר נקבע בחוות הדעת שנערכה לאחר 15.
- 4 שהתקיימו שמונה פגישות עם הצדדים והילדים, ובכללן פגישה אחת עם האם והילדים
- 5 יחדיו ושתי פגישות עם הילדים והאב כי:
- 6
- 7 "התאומים נשארו בקשר טוב עם האב מאז הפירוד בין ההורים ועד לפרוץ מחלתו ואשפוזו
- 8 של האב בספטמבר 2007. האב לקה במחלת עור קשה וכרונית ומערכת היחסים דרשה
- 9 הסתגלות למגבלות האב תוצר מחלתו הקשה. כאן החל תהליך דרדור הקשר ביניהם כאשר
- 10 לדברי האב, לא היו הילדים מוכנים להתאים את עצמם לפעילויות מתונות עם האב. לדברי
- 11 הילדים האב הפך נוקשה מאוד והפגישות עמו הפסיקו להיות "כיף". למרות ניסיונות
- 12 בלתי נלאים מצד האב לשמר קשר עם הילדים, סרבו (התאומים) בתואנות שונות ונמנעו
- 13 מלפגשו, לא ענו לשיחות טלפון שלו ולמכתבים ששלח להם בדואר אלקטרוני ענו כלאחר
- 14 יד או לא ענו כלל. לפני למעלה משנה נותק הקשר לחלוטין ע"י הילדים... במהלך
- 15 המפגשים גילו הילדים אדישות וחוסר עניין בקשר. כמעט ולא יצרו קשר עין עם האב,
- 16 שוחחו עמו דרכי ובתשובות קצרות מאוד ורוגזות. בחדר היתה תחושה של ניכור רב מצידם
- 17 כלפי אביהם והרבה חוסר אונים מצד האב להתמודד עם האנטגוניזם שהילדים הפגינו.
- 18 במהלך הפגישות המשותפות כינו הילדים את אביהם "הוא" וסירבו להתייחס אליו
- 19 ישירות. האב שיתף פעולה ועשה כמיטב יכולתו לשפר את האווירה ללא הצלחה. בשחותי
- 20 עם האם עלתה התחושה שהילדים כבר גדולים, זה רצונם והיא אינה יכולה להשפיע
- 21 ולשנות. במפגש משותף אחרון שהתנהל בין XXX, XXX וXXX ובניי, הודיעו הילדים באופן
- 22 ברור כי יש להם "דברים חשובים יותר" לעשות בשעות אילו של המפגש – לבלות עם
- 23 חברים והם אינם מעוניינים בקשר. אמירה זו שהיתה מוצנעת במהלך הפגישות הקודמות,
- 24 נאמרה בקול רם וברור. גם ניסיונותי להסביר את חשיבות הקשר עם האב ונכונותי
- 25 להמשיך ולסייע בשיפור הקשר נענו הסירוב מוחלט. הרגשתי שהילדים מבקשים
- 26 "להתגרש" מאביהם ללא סיבה משמעותית שפגעה או העיבה עליהם. הם דברו על תחליף
- 27 מצוי בביתם בדמותו של בן זוגה של האם המהווה עבורם תחליף אב אוהב ומאפשר.
- 28 לשאלתי מה הפריע להם בקשר עם אבא פירטו הילדים אמירות של מה בכך שלא היה
- 29 בהם כדי להצדיק את הנתק".
- 30
- 31 לאור חוות הדעת, התקיים דיון נוסף ביום 13.7.10. בסיום הדיון קבעתי בין היתר כי הד"ר 16.
- 32 כהן תגיש: "בהקדם האפשרי מתווה טיפולי הכולל המלצות אופרטיביות לצורך חידוש
- 33 הקשר. בין היתר תתייחס ד"ר כהן לאפשרות כי המפגשים יערכו במקום ניטרלי או
- 34 בליווי גורם ניטרלי וכן היא תתייחס לשאלה האם היא ממליצה שהביקורים יערכו בשלב
- 35 זה אצלה או אצל גורם טיפולי אחר".

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1
2 17. ביום 7.9.10 הוגשה לבית המשפט חוות דעתה של יחידת הסיוע. בחוות הדעת מטעם העו"ס
3 מר תלי נאמר בין היתר כי:
4
5 "מהשיחה עם שני הילדים ובדומה למה שנכתב בחוות דעתה של ד"ר כהן שמעתי מהם
6 התנגדות לחידוש הקשר עם אביהם בכל צורה שהיא. האב מר XXX מצידו הביע עניין ורצון
7 לחדש את הקשר עם ילדיו באופן מיידי ואף הציע דרכים שיקלו עליהם בכך. יחד עם זאת
8 ובמידה ויסרבו הילדים לכל הצעותיו לחידוש הקשר, הוא ביקש לחזור לטיפול אצל
9 הפסיכולוגית ד"ר כהן במטרה להמשיך ולנסות בעזרתה לחדש את הקשר. האם גב' XXX,
10 הביעה הבנה והזדהות לקושי של הילדים להיפגש עם אביהם ויחד עם זאת הסכימה
11 לשתף פעולה עם כל גורם טיפולי ציבורי (או פרטי במידה והאב ייקח על עצמו לשלם את
12 ההוצאות) שיתרום לחידוש הקשר בין האב לילדיו. במצב זה אנו ממליצים להפנות
13 המשפחה להמשך טיפול אצל ד"ר נעמי כהן במטרה לחדש את הקשר".
14
15 18. ביום 5.12.10 הוגשה חוות דעתה הסופית של הד"ר כהן. בין היתר נאמר בחוות הדעת כי:
16
17 "במפגש הנוכחי שלי עם האב הוא ביטא רצון עז להיפגש עם הילדים ונכונות ללמוד ולשפר
18 ולהטיב את התנהלותו מולם, כדי להתאימה לרצונותיהם ולצרכים שהם מעלים. פגשתי
19 את האם שביטאה נכונות לשיתוף פעולה, ללא כל ביטוי לאנטגוניזם מצידה. עם זאת
20 טענה שאינה יכולה להכריח את הילדים לפגוש את אביהם והינה חסרת אונים מול
21 התנגדותם הנחרצת. בפגישות עם הילדים לחוד ועם אביהם עלו שוב טיעוניהם מן העבר
22 הרחוק מאוד, כאשר לדבריהם בגיל ארבע פחדו "שאבא יכעס וירביץ לנו". לטענתם פעם
23 סטר להם ומשך בשערם – האב מכחיש. עם זאת, הילדים דווחו שבמהלך חמש השנים
24 שלאחר גיל 4 לא היו מתחים או אלימות. האב הזכיר להם שבמהלך 5 השנים עד שהם
25 ניתקו את הקשר, היו מפגשים נעימים עם פעילויות משותפות רבות – טיולים, פעילויות
26 ספורט אתגרי, לונה פארק, משחקיות ועוד... הילדים הסבירו את השינוי ביחס אליו
27 בעיקר בטענה כי "משעמם איתו" ויש להם דברים מעניינים יותר לעשות מאשר להיות
28 איתו. לדברי האב XXX, מאז חלה במאי 2007, הילדים החלו להדיר רגליהם ממפגשים
29 עימו בשל מוגבלותיו אשר צמצמו מאוד את טווח יכולתו לעניין ולשעשע אותם בפעילויות
30 מאתגרות כמו בעבר וכל ניסיונותיו לעניין אותם בפעילויות מתונות עימו: סדנאות יצירה,
31 סרטים, שיחות וכיוב' – כשלו. הילדים לא היו מוכנים להתאים את עצמם למגבלות
32 שנוצרו בעקבות מחלתו וניתקו מגע. במפגשים שבינינו הציע האב והצעתי גם אני לשקם
33 בהדרגה מתונה את הקשר ע"י מפגש חד שבועי של שעה שעתיים בו ילכו עם האב לאכול,
34 אולי לסרט, על פי רצונם ולפי בחירתם. הילדים סירבו באופן גורף לכל הצעה צנועה

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 ומצומצמת ככל שתהא. לדבריהם, במהלך השנים גדלו והחכימו מה נכון עבורם ומה אינו
2 נכון. כיום ברור להם שלא נכון עבורם לפגוש "אותו" בכלל. בשיחה נוספת שלי עם האם
3 אמרה לי שהנתק של הילדים מאביהם קשור להתנהגות "מפחידה וקשוחה" שלו כלפיהם
4 לאורך השנים, טון הדיבור שלו, "ברוגזים" שעשה איתם. כיום לדבריה יש להם יותר
5 שקט נפשי כאשר אין מפגשים עם האב והם מעדיפים שלא להיות בקשר איתו. לדבריהם,
6 כך אומרת האם, בן זוגה נותן להם חום ואהבה שלא קיבלו מאביהם הביולוגי וזה מספק
7 אותם. כפי שטענתי בתסקירי הקודם, אני גורסת אף היום – הילדים התגרשו מאביהם.
8 בחווייתם יש להם משפחה שלימה ביחד עם בן זוגה של האם המתגורר עמם. לדידם XXX
9 הוא האבא של XXX בלבד. נכונותו ללמוד ולשנות את הליכותיו כדי להתאימן לצרכי
10 הילדים אינו מוסיף ואינו מוריד. זה לא מעניין אותם.
11 אינני רואה דרך לשקם את הקשר כיום. הנתק הקיים מצד הילדים הינו רגשי וחוויתי והם
12 רואים באב מטרד מיותר מבחינתם. הם מבינים באופן מובהק את המשמעות של
13 התנהלותם, את הבחירה שעשו ואת תוצאותיה. עברו כבר למעלה משנתיים של נתק
14 מוחלט. אינני רואה לצערי דרך להחזיר לב בנים על אבותם באמצעות טיפול".
15
16 19. אפשרתי לצדדים לזמן לחקירה את המומחית (החלטה מיום 5.1.11) ואולם שני הצדדים
17 ויתרו על חקירתה.
18
19 20. ביום 15.3.11 התקיים דיון שבו ביקש התובע לתקן את כתב תביעתו נשוא הליך זה מאחר
20 ולטענתו לאור חוות הדעת, הילדים הם מרדנים ויש לפוטרו כליל ממזונותיהם. האב עתר
21 לתיקון כתב התביעה, כך שהסעד יהיה ביטול חיובו במזונות.
22
23 21. הצדדים הגיעו במהלך הדיון להסדר דיוני אשר קיבל תוקף של החלטה ולפיו יגיש כל אחד
24 מהצדדים כתב טענות מתוקן בצירוף טופס הרצאת פרטים מעודכן המלווה באסמכתאות
25 וכל צד יהיה רשאי לצרף מסמכים לכתבי טענותיו. לאחר הגשת כתבי הטענות, הצדדים
26 יגישו סיכומים בכתב ולא יישמעו עדויות.
27
28 22. להשלמת התמונה אציין כי ביום 1.7.10 ניתן ע"י כב' השופט גייפמן פסק דין בתביעה
29 קודמת של האב להפחתת מזונות (תמ"ש 39318.1/96 – להלן: "ההליך הקודם"). עילות
30 התביעה בהליך הקודם היו שלוש: הרעה במצבו הבריאותי של התובע וחוסר יכולתו לעבוד,
31 הטענה כי הוצאות המחייה של התובע גדלו וכן הטענה כי אין יותר צורך בתשלום עבור
32 מועדוני לילדים.
33

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 בפסק הדין נקבע כי החל מיום 16.5.07 יופחתו המזונות שעל התובע לשלם לילדים לסך של 23
2 2,400 ₪ לחודש צמוד למדד אפריל 2007 בלבד, במקום סך של 3,600 ₪ צמוד למדד ינואר
3 2002.
4
- 5 התובע הגיש את סיכומי טענותיו ביום 16.6.11, הנתבעת ביום 17.8.11 וסיכומי התשובה 24
6 הוגשו ביום 1.9.11.
7
- 8 **טענות התובע** ב.
9
- 10 1. האב עשה במשך כשלוש שנים מאמצים בלתי נלאים לחידוש הקשר עם הילדים. הד"ר כהן
11 קבעה בחוות דעתה כי הילדים "התגרשו" מהאב ואין דרך טיפולית לחידוש הקשר לאור
12 סירובם הנחרץ של הילדים לכל קשר עם אביהם. לפיכך יש להכריז על הילדים כילדים
13 מורדים ולפטור כליל את האב ממזונותיהם.
14
- 15 2. במקרה דנן, ביטול המזונות לא יגרום ליתר ריחוק מהאב מאחר וכבר שלוש שנים שהילדים
16 לא מעוניינים בשום קשר עם האב והפסקת המזונות לא תרע מהמצב הקיים כיום ולא
17 תיפגע באפשרות חידוש הקשר.
18
- 19 3. האב אינו "כספומט". מדובר בילדים כמעט בני שלוש עשרה אשר מתנכרים לאביהם ללא
20 כל סיבה. משבחרו הילדים לפגוע קשות באביהם ולהתנער ממנו לחלוטין, על פי הדין האישי
21 פטור האב ממזונותיהם.
22
- 23 4. לאור מחלתו הקשה של האב וחוסר יכולתו לעבוד, הכנסתו נפגעה באופן אנוש ובשנת 2010
24 הוא השתכר בממוצע סך של 1,583 ₪ לחודש בלבד.
25
- 26 5. האב הגיש דו"ח של רופא תעסוקתי, הד"ר סלודובניק מיום 6.1.11 הקובע כי הוא לא יכול
27 לעבוד אפילו "עבודה מינימאלית".
28
- 29 6. האב טוען כי אין לו כל רכוש למעט מכונית ישנה ויש לו חובות בסך של 160,000 ₪.
30
- 31 7. בבעלות האם דירת פנטהאוז יוקרתית ששווייה 3.8 מיליון ₪ ללא משכנתא והיא כלל לא
32 מתגוררת בה. האם מתגוררת בבית פרטי אחר הרשום מחציתו ע"ש בן זוגה ומחציתו ע"ש
33 הוריה והיא יכולה לפרנס היטב את הילדים או באמצעות השכרת הדירה וקבלת דמי
34 שכירות משמעותיים או באמצעות מכירת הדירה וקבלת סכום של למעלה מ – 10,000 ₪
35 לחודש בגין ריבית מפיקדון בסכום זה.

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
8. לאור העובדה כי האם עברה לגור עם בן זוג, פחתו משמעותית הוצאותיה והיא הודתה בתצהירה כי הדבר "יחסוך" לשנינו הוצאות רבות".
9. מצבה הכלכלי של האם מעולה. בחודש מאי 2010 היא נסעה עם משפחתה לשבוע למלון בצפון, בקיץ 2010 היא נסעה עם הילדים לאירופה וליורו דיסני והיא קיימה לבת אירוע בת מצווה באולם אירועים. גם בשנת 2011 נסעה האם עם הילדים לחופשות באילת ובצפון.
10. האם הפרה את החלטת בהמ"ש והוראות תקנות סדר הדין האזרחי ולא צירפה כלל טופס הרצאת פרטים ואישורים על הכנסותיה ורכושה.
11. לפיכך, מבקש האב לבטל את חיוב המזונות החל מיום 5.12.10, המועד שבו ניתנה חוות דעתה הסופית של ד"ר כהן ולהורות לאם להשיב לו את המזונות שהוא שילם עבור הקטינים בסך של 2,400 ₪ לחודש מאז אותו מועד.
- טענות הנתבעת**
- ג. 1. גם במקרה בו הילדים מסרבים לקשר עם אביהם, יש להותיר בידם אמצעי קיום מינימאליים והסנקציה צריכה להיות לכל היותר הקטנת המזונות ולא ביטולם.
2. האב אשם בכך שהילדים לא מעוניינים בקשר עימו. הוא מעולם לא דאג לילדים לחדר מסודר בביתו ולא העמיד לרשותם צרכים מינימאליים כשהם שהו אצלו, כגון מחשב וטלוויזיה.
3. האב נהג ליטול את הילדים לאימו ולא ביצע עם הילדים פעולות מהנות. האב נהג "להשחיל" את הביקורים באמצע פעולותיו השגרתיות והוא לא לקח אותם לבילויים כגון לסרטים.
4. לדבריה: "התובע עשה הכל כדי שהילדים יתנתקו ממנו. לא רק שלא ידע כיצד להתנהג כאב ולהגיע לליבם, עוד הטיל עליהם מורא ופחד עד כדי כך שהיו יראים מפניו, נכנסו למתחים וללחץ... התובע תמיד נקט עם הילדים יד קשה התגלה כבעל לב של אבן... לא הקשיב להם, לא הבין לליבם, חשב רק על עצמו ולא היסס לאיים עליהם ולהפחידם שייקח אותם עם ניידת משטרה..." (סעיף 7.3 לכתב ההגנה). כמו כן: "הקטינים חשו דחויים ומושפלים בנוכחות אביהם משה לא היסס לביישם, לדבר אליהם בצורה מעליבה ולאיים עליהם,

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 לגלות כלפיהם ניכור וקרירות שלא היית מצפה שיפגין אב כלפי ילדיו" (עמ' 2 סעיף 2
2 לסיכומי הנתבעת).
3
4 .5 אין כל קשר בין התדרדרות מצבו הרפואי של האב לבין הנתק שנוצר בינו ובין הילדים (עמ'
5 2 סעיף 4 לסיכומי הנתבעת). הילדים מסרבים לקשר עימו בגלל התנהגותו כלפיהם ואם
6 הוא לא היה פוגע בהם נפשית כפי שאירע, למחלתו לא הייתה השפעה על מערכת היחסים
7 ביניהם.
8
9 .6 האם כלל לא הסיתה את הילדים כנגד האב והיא דווקא יזמה ראשונה פנייה לבית הדין
10 הרבני, על מנת שימנה פקידת סעד לצורך חידוש הקשר. התובע עיכב את הטיפול בחידוש
11 הקשר מאחר וטען לחוסר סמכותו של בית הדין הרבני. לו היה האב באמת מעוניין בחידוש
12 הקשר, הוא היה משתף פעולה ולא נלחם את "מלחמת הסמכויות".
13
14 .7 הד"ר כהן "לא ירדה לעומק הפגיעה שחוו הילדים מהתובע" (סעיף 14.1 לכתב ההגנה).
15 לדבריה, היא לא סברה כי חקירתה של ד"ר כהן בבית המשפט תשנה משהו, היות ולטענתה
16 הפסיכולוגית לא תשנה את דעתה ולא תודה כי לא ערכה בדיקה מעמיקה ורצינית. כמו כן,
17 מאחר והתובע מימן את שכר טרחתה, היא הייתה מוטה לטובתו היות ו"בעל המאה הוא
18 בעל הדעה".
19
20 .8 התובע נמנע מלשתף פעולה עם פקידת הסעד ואם רצונו לקיים קשר עם ילדיו היה "בוער
21 בעצמותיו" הוא היה משתף פעולה עם פקידת הסעד.
22
23 .9 התובע "לא נתן להם ולו עשירית ממה שהם מקבלים מבן זוגה כיום ולא מדובר מבחינה
24 חומרית אלא על חום, אהבה, נתינה, תמיכה, הקשבה יעוץ וכל מה שהם היו רוצים לקבל
25 מאביהם" (סעיף 22 לכתב ההגנה).
26
27 .10 האם מתעתדת להשכיר את הדירה שבבעלותה ולתת להוריה שכר דירה בסך של 5,000 ₪
28 לחודש, מאחר והיא מתגוררת בבית אחר שמחציתו שייך להם ולכן יוותרו לה כ – 2,000 ₪
29 בלבד. קיימים קשיים רבים בהשכרת הדירה והיא טרם הושכרה.
30
31 .11 לאם אין כל הכנסה ורכוש למעט הדירה והיא מגדלת את הילדים וכן את הבת xxx שהיא
32 נכה בשיעור 100%. לדבריה, היא לא עובדת כבר כמה שנים.
33
34 .12 הנסיעות והטיולים בארץ ובחו"ל מומנו ע"י הוריה או בן זוגה.
35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

13. התובע מתחמק מלהתייבב בוועדות רפואיות לצורך קבלת קצבת נכות וזאת לצורכי הליך זה ועל מנת להראות כי כביכול מצבו הכלכלי גרוע. בעבר התובע קיבל קצבת נכות בסך של 3,900 ₪ לחודש. התובע נמנע מלהגיע לוועדה רפואית על מנת שהדבר יסייע לו בהליך זה ואולם, לאחר סיום ההליך, הוא יקבל את מלוא קצבת הנכות המגיעה לו רטרואקטיבית ומדובר בסכום גדול (עמ' 8 סעיף 10 לסיכומי הנתבעת).
14. התובע שילם עבור מומחים וחוות דעת בהליך זה סכומים משמעותיים והדבר מלמד על חוסנו הכלכלי (עמ' 8 סעיף 14 לסיכומי הנתבעת).
15. האב מתגורר בדירה שכורה בבניין יוקרתי, הוא עדיין ממשיך לעבוד באופן חלקי והוא קיבל סך של 1.2 מיליון ₪ ממכירת דירתם המשותפת של הצדדים. לדבריה, למרות מצבו הרפואי של האב, אין מניעה כי הוא ישתכר מעבודה כעו"ד בתחומי יעוץ משפטי ולא ליטיגציה, אם הוא לא יכול להופיע בציבור. התובע מצליח להגיש בקשות וכתבי טענות רבים בהליכים שבין הצדדים שהוא מנסח בעצמו, והדבר מלמד על יכולתו לעבוד במקצועו ולו בצורה מוגבלת ולהשתכר.
16. סכום המזונות שנקבע בהליך הקודם בסך של 2,400 ₪ לחודש הוא סכום מינימאלי ביותר ולא ניתן להפחית יותר מסכום זה.
17. המניע להליך דגן שנקט בו האב, הוא רגש נקמנות וקינאה על כך שהנתבעת "העיזה" להיפרד ממנו והיא חייה באושר ובזוגיות בריאה עם בן זוג אחר. יצר זה "מעבירו על דעתו" והכל כשר מבחינתו גם אם מהלכיו פוגעים קשות בילדים. לפיכך, יש לדחות את התביעה.
- ד. דיון והכרעה
1. ברע"א 3761/10 פלוני נ' פלונית ואח' (ניתן ביום 15.7.10) התווה בית המשפט העליון מפי כב' השופט רובינשטיין את השיקולים שעל בית המשפט לשקול בדונו בשאלת ביטול מזונות במצב של ילדים מרדנים (להלן: "הלכת פלוני").
2. בין היתר נקבע בהלכת פלוני כי:
- "דומה, כי ההלכה בדבר האפשרות העקרונית להפחית או לשלול לחלוטין את מזונותיו של ילד סרבן (במקרים המתאימים) אינה שנויה במחלוקת במשפט הישראלי... ועוד, מעיקר הדין אין במשפט העברי חיוב מוחלט לזון ילדים מעל גיל שש... העובדה שאין מדובר בחיוב מוחלט, והעובדה שהוא תלוי גם בהתנהגות הילדים, שאין זה פשוט לייחס לה

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 השלכות משפטיות כה משמעותיות, במיוחד בסיטואציות טעונות של גירושין ומשמורת –
2 אמנם אינה מקלה על ההכרעה בתיקים כאלה, אך היא משקפת תפיסות ערכיות בדבר
3 מערכת היחסים בין הורים לילדיהם... הבסיס הוא, וזאת יש להטעים בראש מילין, כי
4 האחריות למזונות הקטינים היא הכלל, מצב אחר הוא חריג. אכן, כדברי השופטת מילר,
5 ילדים "אינם אחראים להתנהגות הוריהם במהלך גירושין ולא לתוצאות הנגרמות כתוצאה
6 מההליך", אך גם "אב אינו 'כספומט' – המנפיק כספים מבלי לשאול שאלות וללא קשר
7 להתנהגות ילדיו".... נקיטת צעדים להפחתת מזונות או לשלילתם בשל מרדנות וסרבנות
8 קשר תבוא במשורה, ומנגד יתכנו מקרים שבהם ייעשה הדבר".
9
- 10 3. בית המשפט ציטט בפסק דינו את דברי הנשיא שמגר בע"א 1880/94 קטן נ' קטן, פ"ד מט
11 (1), 215 בעמ' 219 שקבע כי: "עד שמגיעים למסקנה כי אי רצון לפגוש בהורה שאין בידי
12 משמורת, מצדיק הפחתת המזונות הדרושים לקיומו, ראוי לנהוג בזהירות ובריסון".
13
- 14 כמו כן, הביא בית המשפט מדברי כב' השופט שמגר בע"א 1741/93 אזולאי נ' אזולאי כי:
15 "שלילת מזונות היא צעד קיצוני וחריף אשר יש להימנע ממנו אלא אם כן קיימות נסיבות
16 יוצאות דופן".
17
- 18 4. בית המשפט קבע גם כי אף בסוגיה זו, יש ליתן משקל לעיקרון העל של טובת הילד וכפי
19 שקבע בית המשפט העליון בע"א 199/77 חריר נ' חריר (פ"ד לב (1) 458 בעמ' 464): "עולה
20 שהפטור של אב ממזונות ילדו, הנמצא אצל האם למרות שפסק הדין מורה כי עליו להיות
21 עמו, אינו פטור חד וחלק. הכלל החל על כגון דא מושפע מגישת היסוד העולה מן המשפט
22 העברי, ואשר לפיה, בענייני קטינים קובעת בראש ובראשונה טובתם הם".
23
- 24 5. בית המשפט העליון הוסיף וקבע בהלכת פלוני כי:
25
- 26 "תחולתו של עיקרון זה מחייבת לבחון האם הפסקת המזונות תפעל – בסופו של יום –
27 לטובת הילד ולטובת הקשר עם הוריו. במקרים חריגים וקיצוניים יותר, בהם מדובר
28 בהתנהגות מחפירה, בקשר שלא נראית תקווה לשקמו ובמצב דברים בו אין זה הוגן לחייב
29 את האב לפרנס את בנו ("כספומט") תוך התעלמות מהיחס המוענק לו – מחייב עקרון
30 טובת הילד לוודא, לפחות, שאין פגיעה בצרכיו הבסיסיים. דברים אלה צריך שייעשו
31 באיזמל עדין... וכבר קדם לו השופט (כתארו אז) לנדוי בעניין משכיל לאיתן: "ספק רב
32 הוא אם זו הדרך לקרב את לב הילד אל אביו, אדרבא, יש לחשוש שדרך זו עוד תעמיק את
33 הקרע ביניהם". כן נדרש בית המשפט לכך, שאין לראות בהפחתת מזונות אך משום צעד
34 עונשי לילד המפר את החלטות בית המשפט בעניינו... מובן שיש גם להתייחס להתנהלות
35 האב... ולמניעים לעתירתו... גם במקרים בהם סבור בית המשפט כי הפחתת המזונות היא

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 הצעד הראוי או המתחייב... ברי כי על בית המשפט להתייחס להשלכות הכלכליות של
2 הפחתת המזונות על הקטינים הסרבנים... נאמר כי במקרים בהם אין בנמצא מקור הכנסה
3 חילופי, ואפילו בדוחק, זכאי גם ילד המתנהג בצורה מחפירה לקבל מאביו מזונות מדין
4 צדקה... במסגרת זו קיימת חובה לבחון את האמצעי שפגיעתו פחותה, צמצום של היקף
5 המזונות תחת ביטולם לחלוטין – כדי להשיג איזון ראוי בין שמירה על צרכיו הבסיסיים
6 של הילד, לבין הביטוי שיש ליתן להתנהלותו".
- 7
- 8 העקרונות והשיקולים שעלינו לבחון בשאלה שבפנינו הם בעיקרם אלו:
- 9
- 10 א. ביטול מזונות יעשה במקרים קיצוניים ונדירים ויש לשקול תמיד חלופה מתונה
11 יותר כגון הקטנת המזונות.
- 12 ב. האם סרבנות הקשר נובעת אך ורק מרצונו האמיתי והעצמאי של הילד או שקיימת
13 אשמה מצד האב למצב זה או אשמה מצד האם.
- 14 ג. האם האב נקט בכל הפעולות והאמצעים הנדרשים לצורך חידוש הקשר לרבות בפן
15 הכלכלי, כגון מימון הטיפול.
- 16 ד. האם ביטול המזונות עלול לגרום לסיכול הסיכוי לחידוש הקשר.
- 17 ה. מה תהיה השפעת ביטול המזונות על אפשרות קיומם הסביר של הקטינים.
- 18
- 19 ניישם "אבני בוחן" אלו, לאור הנתונים במקרה דנן.
- 20
- 21 כפי שפורט בהרחבה, המומחית מטעם בהמ"ש הגיעה למסקנה כי הילדים החליטו
22 "להתגרש" מאביהם "ללא סיבה משמעותית שפגעה או העיבה עליהם". לדעתה, לא היה
23 בדברי הילדים ובנימוקיהם, בכדי להצדיק את הנתק והילדים בחרו לראות בבן זוגה של
24 האם תחליף אב. הילדים רואים באב מטרד מיותר. משוויתרה האם על חקירת הד"ר כהן,
25 יש לקבל את מסקנותיה ויש לדחות את טענות האם ביחס למקצועיותה של הד"ר כהן.
26 משבחרה האם שלא לזמנה לחקירה למרות שניתנו לה לפחות שתי הזדמנויות לעשות כן
27 ולאור ההסדר הדיוני, אין היא יכולה להעלות טענות מסוג זה כנגד מסקנות חוות הדעת ויש
28 לאמצן במלואן.
- 29
- 30 המומחית לא קבעה כי יש אשם מצד האם לנתק זה והיא לא קבעה כי האם הסיתה את
31 הילדים כנגד האב. אולם, המומחית לא קבעה כי האם עודדה את הקשר וניסתה לשכנע את
32 הילדים בחידושו. כמו כן, המומחית לא קבעה כי על האב מוטלת אשמה והיא הדגישה כי
33 האב מוכן להיות גמיש מאוד והוא היה מוכן לקבל את כל ההצעות שהיא הציעה לצורך
34 חידוש הקשר. הילדים מאידך, עמדו במרים והתנגדו לכל טיפול. לאור ההסדר הדיוני שלפני
35 ויתרו הצדדים על העדת עדים וחקירתם, ההכרעה בהליך זה תיעשה בעיקרה על בסיס

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 המסמכים וחוות הדעת ולא יינתן משקל משמעותי לטענות שלא הוכחו ע"י הצדדים.
2 לפיכך, מאחר והמומחית לא מצאה פגמים בהתנהלות האב עם ילדיו בשנים שלפני הנתק,
3 אין לקבל את טענותיה הרבות של האם כנגד האב בנושא זה, שכלל לא הוכחו.
4
- 5 האב הסכים לממן מכיסו את הטיפול אצל ד"ר כהן, למרות מצבו הכלכלי הירוד. 9.
6
- 7 נראה כי שילוב של כמה גורמים הביאו למצב העגום של סרבנות הקשר. בין היתר, מדובר 10.
8 בהשפעת ההליכים המשפטיים הרבים שהצדדים ניהלו במהלך השנים, לרבות ביחס לבת
9 XXX, מחלתו של האב באמצע שנת 2007 שגרמה למגבלות ביכולת פעילותו עם הקטינים וכן
10 העובדה כי הילדים מצאו בבן זוגה של האם תחליף אב שמייתר את נחיצותו של אביהם
11 הביולוגי.
12
- 13 מדובר בילדים שבחודש הבא ימלאו להם י"ג שנים ולא ניתן לאמר כי רק האם אשמה במצב 11.
14 שנוצר. כפי שקבעה הד"ר כהן, הילדים מבינים באופן מובהק את הבחירה שעשו ואת
15 תוצאותיה. יש לזכור כי הפחתה או ביטול של המזונות עלולה לפגוע לא רק בילדים אלא אף
16 באם אשר תוטל עליה מעמסה כבדה יותר לכלכלם.
17
- 18 לאור מסקנותיה של ד"ר כהן לפיהן אין כל אפשרות טיפול לצורך חידוש הקשר, נראה כי 12.
19 ביטול המזונות לא יחליש ולא יקטין את הסיכוי כי בעתיד הקשר יחודש. נראה כי הילדים
20 נחוישים בדעתם וביטול המזונות לא ירע את המצב כיום ואת הסיכוי לשיפור המצב בעתיד.
21
- 22 אציין כי לאור התסקיר, דוחות יחידת הסיוע וחוות דעתה של ד"ר כהן, לא סברתי כי תהיה 13.
23 תועלת אם אשמע באופן בלתי אמצעי את הילדים. עמדתם ברורה לחלוטין וקיבלתי את
24 עמדת האם שהתנגדה כי אשמע אותם וטענה כי שמיעת הילדים תגרום רק "לטרטור" נוסף
25 שלהם ואין כל צורך לקיים פגישה כזו, לאור הדוחות המפורטים של אנשי המקצוע שנפגשו
26 עימם ומסרו את עמדתם באופן ממצא וחד.
27
- 28 הילדים הם אכן סרבני קשר במודע ולא נשמע כל נימוק ולו בדל נימוק, המצדיק סירוב לכל 14.
29 קשר עם האב, אפילו מינימאלי. אין כל הצדקה לסירובם של הילדים לפגוש את אביהם
30 למשך שעה בשבוע, במסעדה או בסרט, כפי שהציעה להם הד"ר כהן. השאלה היא, האם
31 לאור קביעה זו, יש מקום לבטל או להפחית את המזונות שממילא עומדים כיום על סך של
32 כ – 2,500 ₪, שהוא סכום נמוך עבור שני קטינים.
33

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 לצורך בחינת שאלה זו, יש לבחון את מצבו הכלכלי של האב מחד ואת מצבה הכלכלי של
2 האם מאידך וכן את השפעת השינוי בגובה המזונות או ביטולם, על סיפוק צרכיהם של
3 הילדים.
4
- 5 האב צירף אישור מרופא תעסוקתי הד"ר סלודובניק מיום 6.1.11 ובו אומר הרופא כי:
6
- 7 "בשנה האחרונה חלה החמרה נוספת במחלה אצל מר XXX המתבטאת ב"גלים" חוזרים
8 של התלקחויות נגעים על כל גופו... בגין החמרה זו אושפז מר XXX בבי"ח ... בתחילת
9 שנת 2010 למשך 36 ימים, ולאחר מס' חודשים חלה החמרה קשה עוד יותר בגינה אושפז
10 מר XXX בחודשים 11-12/2010 ... למשך 45 ימים... הטיפולים היום יומיים אותם מקבל
11 מר XXX הינם "משביתי חיים" ובנוסף לכך הוא סובל מנגעים מכאיבים וטורדניים
12 הנוטים לדמם בקלות המונעים תפקוד רגיל כגון ישיבה לאורך שעות... בגלל חומרת
13 המחלה, התרופות הכימיות וסוגי הטיפולים נאסר על מר XXX להיחשף לקרינת שמש,
14 לחום ולהזעה, לפעילות מאמץ וכיוב'... אין אני רואה את מר XXX עומד בדרישות של
15 עבודה מינימאלית. מר XXX נמצא באובדן מוחלט של כושר עבודה...עובדה ידועה היא כי
16 מצוקה כלכלית, היא כשלעצמה מהווה גורם המהווה זרז להתפרצות ולהחמרת המחלה".
17
- 18 האם לא סתרה את מצבו הרפואי של האב כמפורט בחוות דעתו של הרופא התעסוקתי.
19 בפסק הדין שניתן בהליך הקודם קבע כב' השופט גייפמן כי:
20
- 21 "בית המשפט השתכנע שחלה החמרה במצבו הרפואי של האב והרעה במצבו הכלכלי.
22 האב שהינו עורך דין הפסיק לקיים משרד עורכי דין, ועובד רק באופן מזדמן במקצוע –
23 מתן ייעוצים מזדמנים וגביית חובות בתיקי הוצל"פ מתיקים ישנים בהם ממשיכים
24 להיות משולמים תשלומים שוטפים שסכומם אינו עולה על מאות שקלים בחודש. נקבעה
25 זכאות של האב לקצבת נכות מ – 1.10.07. האב קיבל קצבת נכות בסך 3,800 ₪
26 לחודש...האב קיבל ממכירת דירת בני הזוג באוגוסט 2006 כ – 1.3 מיליון ₪... האב טוען
27 שלא נותרו כספים. אין תיעוד מלא על פירוט התשלומים שבוצעו מחלקו של האב בפדיון
28 מכירת הדירה... האם אינה עובדת... האם נעזרת כספית בהוריה ובבן זוגה הנוכחי, ועקב
29 כך מצבה הכלכלי הוטב חרף העובדה שאינה עובדת. מחד יש להפחית את המזונות עקב
30 הרעה במצבו הכלכלי והבריאותי של האב ומאידך יש להשאיר חיוב מינימאלי עבור
31 הילדים... גם אם הילדים מסרבים לראות את האב כטענת האב, ע"פ הפסיקה יש להותיר
32 עבורם אמצעי קיום מינימאליים. הסנקציה היא הפחתת מזונות ולא ביטולם ובמיוחד
33 כאשר האם אינה עובדת..."

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1
- 2 18. האב צודק כי דבריו של כב' השופט גייפמן בכל הנודע לעילת "בן מרדן" הם בגדר "אוביטר" שאינו מעשה בית דין, היות ושאלת ביטול המזונות עקב טענת בן מרדן כלל לא נדונה בהליך
- 3
- 4 הקודם. טענה זו העלה האב רק בהליך דנן.
- 5
- 6 19. האב טוען כי הוא משתכר כיום רק 1,583 ₪ לחודש. האב לא נתן הסבר משכנע מדוע הוא לא ממשיך לקבל קצבת נכות כפי שקיבל בעבר ובמיוחד לאור ההתדרדרות במצבו הרפואי.
- 7
- 8
- 9 20. על פי חוות דעתה של שמאית מטעם בהמ"ש הגב' ז'קלין חכם, שווי דירת הפנטהאוז שבבעלות האם הוא 3.8 מיליון ₪. גם אם אקבל את טיעוני הנתבעת כי המחיר שנקבע גבוה מעט ממחיר השוק, מדובר בסכום משמעותי.
- 10
- 11
- 12
- 13 21. האם אינה מתגוררת בדירה שבבעלותה והיא מתגוררת בבית פרטי הרשום מחציתו ע"ש הוריה ומחציתו ע"ש בן זוגה. הנתבעת לא נתנה הסבר משכנע מדוע היא לא מצליחה להשכיר את דירתה "על אף ניסיונותיה" (עמ' 6 סעיף 4 לסיכומיה) ולאור אופי הדירה הדבר מעורר תמיהות ומלמד כי כנראה האם "אינה לחוצה" מבחינה כלכלית שהרי אחרת, חזקה כי היא היתה משכירה את הדירה ולו בסכום נמוך יותר, ולא משאירה אותה ריקה.
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19 22. האם אינה עובדת מאז חודש אוגוסט 2007 (עמ' 5 לסיכומיה) וזאת, למרות שלבת הבכורה XXX מטפלת סיעודית צמודה ולכאורה אין מניעה כי היא תעבוד ותשתכר ולו באופן חלקי.
- 20
- 21
- 22 23. האם לא מכחישה כי היא נסעה בשנתיים האחרונות לחופשות בבתי מלון בישראל עם הילדים וכן היא נסעה בקיץ שעבר לטיול לאירופה עמם ואולם לטענתה, הוריה ובן זוגה מימנו חופשות אלו.
- 23
- 24
- 25
- 26 24. הילדים מתגוררים עם האם בבית פרטי ונראה כי למרות המזונות שאינם גבוהים, לא חסר לילדים דבר והם נהנים מרמת חיים שאינה נמוכה כלל.
- 27
- 28
- 29 25. במקרה דנן, יש לקחת בחשבון נתונים אלו:
- 30
- 31 א. הילדים הם סרבני קשר כבר שלוש שנים ולא ניתן להטיל רק על האם את האשם למצב זה. לילדים תרומה נכבדה למצב זה. אין הם מתייחסים לאב באופן גס ועולב באופן מופגן ואולם הם מתעלמים לחלוטין מקיומו ואף בפגישות שנערכו אצל המטפלים, הם התייחסו לאב כאל זר וסירבו לפנות אליו ישירות.
- 32
- 33
- 34

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 ב. האב מימן יעוץ אצל ד"ר כהן לבדו והוא הסכים לכל פעולה או הנחייה לצורך
2 חידוש הקשר. לא הוכח כי רובץ אשם לפתחו של האב למצב שנוצר.
- 3 ג. האם לא הסיתה באופן אקטיבי את הילדים כנגד אביהם ולא גרמה לסרבנות
4 הקשר ואולם היא לא עודדה את הקשר ולא התאמצה כלל לשנות את עמדת
5 הילדים.
- 6 ד. מצבו הרפואי של האב אינו מאפשר לו לעבוד והכנסתו מינימאלית. גם אם יקבל
7 האב את קצבת הנכות, הכנסתו תאפשר לו קיום מינימאלי ומצומצם. הרופא
8 התעסוקתי קבע כי האב נמצא ב"אובדן מוחלט של כושר עבודה".
- 9 ה. לאם דירה בשווי 3.8 מיליון ₪, ללא משכנתא, שהיא יכולה להשכיר או למכור
10 וליהנות מפירותיה. האם מתגוררת בבית אחר עם בן זוגה והילדים.
11 ו. האם אינה עובדת ובן זוגה והוריה תומכים בה כלכלית. מצבם הכלכלי של הילדים
12 טוב, למרות המזונות הנמוכים שהאב משלם.
- 13 ז. לאב כספים ממכירת הדירה המשותפת שנמכרה בשנת 2006 כאשר בהמ"ש קבע
14 בהליך הקודם כי האב לא הראה באופן מספק, מה עלה בגורל מלוא הסך של 1.3
15 מיליון ₪ שלטענת האב הופנה לפירעון חובות וחלקו אבד בהשקעות בבורסה.
- 16 ח. לצדדים בת בוגרת נכה בדרגה של 100% המתגוררת עם האם וכל נטל הטיפול בבת
17 XXX נופל על כתפי האם, היות וביקורי XXX עם האב מצומצמים.
- 18 ט. הילדים כמעט בני שלוש עשרה וחבות המזונות המשפטית החלה על האב בגינם עד
19 גיל 15 היא עבור צרכים הכרחיים בלבד ואילו לאחר גיל חמש עשרה, חובת
20 המזונות היא רק מדין צדקה.
- 21 י. בניגוד לקבוע בתקנות סדר הדין האזרחי ובניגוד להחלטה מפורשת, לא הגישה
22 האם טופס הרצאת פרטים והמסמכים הנלווים כגון אישורי יתרות בבנקים ופירוט
23 רכוש והיא לא גילתה את היקף רכושה.
- 24
- 25 26. האם מקרה דנן הוא אחד מהמקרים המיוחדים והנדירים שבהם יבטל בית המשפט כליל
26 את המזונות?
27
- 28 27. בפסק דינו של בהמ"ש המחוזי בירושלים בעמ"ש 513/09 פלונית נ' פלוני (ניתן ביום
29 14.4.10) שהיה נשוא הערעור בהלכת פלוני, מנה כב' השופט דוד מינץ שלושה נימוקים
30 שניתנו להלכה הפוטרת אב מתשלום מזונות לבנו המרדן:
31 הנימוק הראשון - הפטור מטרתו לכפות על הקטין לקבל את מרות האב. מאחר וחובת האב
32 לחנך את בנו, כשהבן מסרב לבוא אל אביו, הפטור ממזונות נועד לכפותו לקבל את מרות
33 האב. אמצעי זה מטרתו בעצם להיטיב עם הבן.
34 הנימוק השני - מאחר ומעל גיל שש חיוב המזונות הוא רק מדין צדקה, לא חל חיוב לתת
35 צדקה לאדם שמתנכר אליך.

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 הנימוק השלישי - אין חובה על האב להעדיף את בנו במזונות מדין צדקה על פני אדם אחר,
2 מאחר ולאור התנכרותו, הילד לא נחשב בעצם לקרוב שיש לו "עדיפות" בקבלת צדקה.
3
- 4 28. במקרה דנן, הילדים הם בני פחות מגיל 15 וקיים על האב חיוב משפטי גמור לאור תקנות
5 הרבנות הראשית, לספק את צרכיהם ההכרחיים. לפיכך, מאחר ואין מדובר כיום בחובה
6 מדין צדקה, לא קיימים הנימוקים השני והשלישי הנ"ל וקיים רק הנימוק הראשון ולפיו
7 הפטור נועד לכפות על הקטין לקבל את מרות האב ולהיות עימו בקשר.
8
- 9 29. אני סבור כי במקרה דנן, כאשר סרבנות הקשר החלה כשהילדים היו בני פחות מעשר שנים,
10 רובצת אשמה מסוימת אף על האם. לא ניתן לקבל מצב שבו הורה משמורן, מאפשר ניתוק
11 קשר עם ההורה השני, שעה שאין כל טענה על אלימות פיזית או מילולית שנקט ההורה הלא
12 משמורן, כנגד הילדים. למרות שבין ההורים היו קיימים הליכים משפטיים רבים, חלה על
13 האם החובה לעשות כל שביכולתה על מנת לשכנע אותם, בצורות שונות, לחדש את הקשר
14 ולו במתכונת מצומצמת כפי שהציעה הד"ר כהן.
15
- 16 30. הטענה כי הילדים אינם רוצים לפגוש כלל את אביהם, אינה מהווה תירוץ להורה המשמורן
17 שלא לעשות מאמצים לחדש את הקשר בין הילדים להורה השני. כשם שבטוחני כי אם ח"ו
18 היה צורך לקחת ילד שנחבל לחדר מיון, אף אם הילד היה מסרב בכל תוקף ללכת לבית
19 החולים, היתה האם מוצאת את הדרך לשכנע את הילד כי הדבר נחוץ, כך חובתה של האם
20 היה לעשות כל שביכולתה לחידוש הקשר והאחריות רובצת במידה לא מבוטלת לפתחה.
21
- 22 31. ייתכן בהחלט שהאב אינו "טלית שכולה תכלת" וכנראה שאף הוא עשה מספר טעויות
23 בהתנהלותו מול הילדים. ואולם, במהלך השנתיים האחרונות, עשה האב כל מאמץ לחדש
24 את הקשר ואף נשא בלעדית במימון שכר טרחתה של ד"ר כהן. בחוות הדעת לא הועלתה כל
25 טענה כנגד התנהלות האב ופורטו מאמציו הכנים לפעול בכל דרך לחידוש הקשר.
26
- 27 32. הילדים כבר אינם תינוקות וחובתם לכבד את אביהם. אף אם הביקורים לא תמיד יהיו הכי
28 נעימים להם ומשחקים עם החברים או "מול המחשב" הם יותר אטרקטיביים עבורם,
29 ילדים הרואים כדברי הד"ר כהן באביהם "מטרד מיותר", צריכים לשאת בתוצאה של
30 התנהגותם זו. למרות שבפסיקה אופיין לעיתים ילד מרדן כי שמתנהג לאביו באופן גס ועולב
31 (ע"א 1880/94 קטן נ' קטן הנ"ל), התעלמות מוחלטת מקיומו של האב תוך הבעת עמדה כי
32 הם רואים באדם אחר (בן זוגה של האם) כאביהם "למעשה", מהווה התנהגות פוגעת
33 ומעליבה לא פחות מחרפות וגידופים. לעיתים התעלמות מוחלטת מהווה עלבון צורב יותר
34 מדברי נאצה.
35

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 יש לזכור כי ניתוק הקשר היה בסמוך לאחר מחלתו של האב ובמקום שירוה נחת מילדיו 33.
2 בעודו סובל ממחלה מורכבת, התנכרו לו ילדיו לחלוטין. אדרבא, היה על האם להסביר
3 לילדים כי דווקא כשהמציאות לא האירה פנים לאב והוא חלה במחלה קשה, חלה עליהם
4 ביתר שאת החובה להיות עימו בקשר ולא להתנער כליל מקיומו ולהוסיף פגיעה נפשית
5 חמורה בו, בנוסף לפגיעה הפיזית שנוצרה עקב המחלה.
6
- 7 יש ליתן לילדים ובייחוד לאם, תמריץ על מנת שלא "תשב על הגדר" ותנהג "כמשקיף 34.
8 או"ם", אלא תיטול חלק בעידוד הילדים לחדש את הקשר. על האם כהורה המשמורן,
9 לדאוג לקשר. אם היא לא עושה כן, עליה לשאת בהשלכה הכלכלית של התנהגותה.
10
- 11 מאחר וכאמור במקרה דנן האם אינה עובדת והיא מטפלת בXXX שהיא נכה וזקוקה לטיפול 35.
12 (בנוסף למטפלת הזרה), אין לבטל לחלוטין את חיוב המזונות בשלב זה. יש לוודא כי לפחות
13 צריכים בסיסיים ביותר יסופקו ע"י האב, כל עוד מוטלת עליו חובה אבסולוטית לדאוג
14 לצרכיהם ההכרחיים.
15
- 16 במקרה דנן, אין מדובר רק בעילה של "בן מרדן" אלא מצטרפת עילה נוספת והיא ההחמרה 36.
17 הנוספת ביכולת העבודה של האב מאז שניתן פסק הדין בהליך הקודם. הרופא התעסוקתי
18 קבע כי האב נמצא כיום במצב של אובדן מוחלט של כושר תעסוקה. מדובר אם כן במקרה
19 מיוחד שבו מתקיימות שתי עילות יחדיו. האם טענה בסעיף 6 לכתב ההגנה (עמ' 3) כי "אין
20 בכוונתה להיכנס ולדון במצבו הבריאותי של התובע" ולאור ההסדר הדיוני ועקב העובדה כי
21 לא הובאו ע"י האם ראיות הסותרות את מצבו הבריאותי של האב כפי שבאו לידי ביטוי
22 בחוות הדעת שהגיש, יש לאמץ את עמדתו של הרופא התעסוקתי בנושא זה. יש גם לקחת
23 בחשבון כי מאידך, מצב האם השתפר מאז ההליך האחרון מאחר והיא עברה להתגורר בבית
24 פרטי עם בן זוגה והיא יכולה לקבל דמי שכירות משמעותיים מדירת הפנטהאוז שיש לה
25 ושערכה הוא 3.8 מיליון ₪. יש אף לקחת בחשבון את העובדה כי האם לא צירפה לכתב
26 ההגנה טופס הרצאת פרטים ואת המסמכים הנלווים ועל פי תקנה 264 לתקנות סדר הדין
27 האזרחי, המשמעות המשפטית היא כי יש לקבלת את עמדת האב בקשר למצבה הכספי של
28 האם. הימנעותה מלהציג בפני בית המשפט את מכלול רכושה והכנסותיה, פועלת לחובתה.
29
- 30 זאת ועוד: על פי הלכות **אוחנה וצינובוי** (בע"מ 5750/03 **אוחנה נ' אוחנה** ובע"מ 2433/04 37.
31 **צינובוי נ' צינובוי**), שניתנו ע"י כב' השופטת פרוקצ'יה ובהן יושם עיקרון השוויון בדיני
32 המזונות:
33
- 34 **"נלקחת בחשבון בהקשר זה גם יכולתה הכלכלית של האם שבמשמורתה מוחזקים**
35 **הילדים... פסיקת המזונות נעשית על דרך איזון כולל של הכנסת המשפחה מכל המקורות,**

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

1 תוך התחשבות בכל היכולות מול הצרכים וקביעה בהתאם לכך את שיעורם הסביר של
2 המזונות" (הלכת צינובוי).

3
4 מכאן, שיש להתחשב בהכנסת האם וברכושה במסגרת קביעת היקף חיובו של האב, אף
5 ברמה של הצרכים ההכרחיים.

6
7 ראו גם: תמ"ש (ירושלים) 2480/04 ב.ס' נ' נ.מ. מפי כב' השופט גרינברגר.

8
9 לפיכך, לאור קיומן של שתי העילות הנ"ל דהיינו היות הילדים מרדנים וההחמרה במצבו .38
10 הכלכלי של האב ועקב שאר הנתונים המפורטים לעיל, יש להפחית את שיעור המזונות בחצי
11 ולהעמידם על מחצית מסכום המזונות המשולם כיום. ייתכן כי תהיה בכך משום פגיעה
12 בילדים או באם ואולם, לאור מצבה הכלכלי האיתן של האם לא יורע מצבם באופן שיימנע
13 את קיומם באופן סביר. "תמריץ כלכלי" זה הוא אמצעי לגיטימי על מנת לנסות ולגרום
14 לילדים לחדש את הקשר עם האב ולו באופן מינימאלי וכן לעודד את האם לנסות ולהשפיע
15 על ילדיה ולנקוט עמדה תומכת ופעילה בנושא חשוב זה. זה אחד הנימוקים לדין "בן מרדן"
16 ולאור זלזולם החריף והמופגן כלפי אביהם, אין מנוס מנקיטת צעד דרסטי מסוג זה,
17 בתקווה כי אולי הוא "יזעזע את אמות הסיפין" הן אצל הילדים והן אצל האם. אולי
18 הילדים ישקלו שוב את סירובם המוחלט לפגוש את אביהם החולה ולו לשעה אחת בשבוע.
19 עליהם להפנים כי התנהגותם אינה לגיטימית ואינה קבילה וחובת כיבוד אב חלה אף
20 עליהם. (ראו ההפניות למשפט העברי המצוטטות בפסק דינו הנ"ל של כב' השופט מינץ
21 בעמ"ש 513/09).

22
23 הפחתה זו תהיה בתוקף עד מלאת לילדים חמש עשרה שנים. שהרי עד לגיל זה, עדיין קיימת .39
24 חובה על האב בתשלום צרכים הכרחיים מכח חיוב משפטי גמור וכמו כן, מידת בגרותם
25 והבנתם את משמעות מעשיהם, אינה מושלמת. לאחר גיל חמש עשרה, אם הילדים ימשיכו
26 בסרבנותם הטוטאלית לכל קשר עם האב, ייפסקו המזונות לחלוטין. לאחר גיל חמש עשרה,
27 לא תחול יותר על האב חובה מדין צדקה הן מן הטעם שאין חיוב לתת צדקה למי שמתנכר
28 אליך והן מן הטעם כי אין חובה להעדיף את הילדים בצדקה מאחר והם אינם בגדר
29 "קרובים" של האב. אם הילדים ימשיכו לסבור כי האב הוא בגדר "מטרד מיותר", אין להם
30 זכות לדרוש כי הוא יעניק להם צדקה. לאור רכוש האם כמפורט לעיל, אין במקרה דנן כל
31 חשש כי באם יופסק כליל תשלום המזונות ע"י האב, לא יוכלו הילדים להתקיים ברמת
32 חיים סבירה ומספקת, גם אם, מעט יותר בצניעות מאשר כיום.

33
34 לעניין הפחתת מזונות לילד מרדן מעל גיל חמש עשרה: ראו עמ"ש 3603-04-10 ד.ר. נ' מ.ר.
35 ואח' (ניתן ביום 9.8.11 ע"י בית המשפט המחוזי בחיפה) שבו נקבע כי: "כאשר מצבו של

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

- 1 המערער מבחינה כלכלית הורע מאוד... יש מקום להתחשב בכך שהילדים הגיעו לגיל 15
2 ושחובתו לזון אותם מדין צדקה" (פיסקה 22 לפסק הדין).
3
4 כן ראו: תמ"ש (ירושלים) 15303/04 ד.ל. נ' ל.ה. (ניתן ביום 29.10.09 מפי כב' סגנית
5 הנשיאה השופטת נילי מימון).
6
7 40. אני תקווה כי הילדים יתעשתו, ולמרות הקושי שבדבר יסכימו לטיפול ולחידוש הקשר עם
8 אביהם. בגיל חמש עשרה הם יהיו בוגרים דיים ויוכלו להבין טוב יותר את השפעת
9 התנהגותם כלפי אביהם, על רמת חייהם.
10
11 41. הפחתת המזונות תחל מהיום והאם לא תצטרך להשיב את המזונות שכבר שולמו לה מיום
12 5.12.10, ככל ששולמו לה בפועל ע"י האב. זאת, על בסיס הפסיקה הקובעת כי מאחר
13 והילדים "אכלו" מזונות אלו, אין להשיבם (ע"א 125/86 סימנטוב נ' סימנטוב, ע"א
14 4322/90 אדלשטיין נ' אדלשטיין). ואולם, ככל שבפועל לא נגבו מלוא תשלומי המזונות
15 החל מהמועד הנ"ל, לא תוכל האם לגבותם.
16
17 42. אין לי אלא לסיים בציטוט מדברי בהמ"ש העליון כשחתם את פסק הדין בעניין פלוני ואמר
18 כי:
19
20 "בחתימת הדברים לא אוכל להימנע מלומר, כי התמונה העולה מהבקשה וצרופותיה קשה
21 מאוד. מדובר במשפחה שניתן היה לכנותה "נורמטיבית"... ואין אלא לקוות כי סופה של
22 הדרך המשפטית בשלב הנוכחי לא יביא לסופם של הניסיונות להשיב לב בנים על אבות...
23 חרף המטענים הרגשיים ההולכים ונצברים, טוב יעשו הנפשות הפועלות כולן אם יצליחו
24 למצוא דרך להתגבר עליהם".
25
26 43. מאחר והתביעה התקבלה בחלקה, הנתבעת תשלם לתובע הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך
27 כולל של 10,000 ₪ וכן תשיב לו את התשלומים ששילם לד"ר כהן ולשמאית מטעם בהמ"ש
28 שהגישה את חוות דעתה, וזאת, על פי קבלות.
29
30
31 ניתן היום, ה' אלול תשע"א, 4 ספטמבר 2011, בהעדר הצדדים.
32

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

תמ"ש 59890-08

נפתלי שילה

נפתלי שילה, שופט

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

הלחיים סגורות